

Anna Mirczak

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Międzynarodowa Konferencja Naukowa
Przeciwdziałanie Przemocy Wobec Seniorów
Warszawa, 12 maja 2015

W dniu 12 maja 2015 roku w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pod hasłem: *Przeciwdziałanie przemocy wobec seniorów*. Konferencja została zorganizowana przez Katedrę Gerontologii Społecznej Instytutu Pracy Socjalnej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane w ramach projektu Unheard Voices: Developing the East Central European Network for the Prevention of Elderly Abuse, finansowanego ze środków European Association of Schools of Social Work. Celem konferencji było wypracowanie teoretycznych i praktycznych metod rozpoznawania i zapobiegania incydentom przemocy wobec seniorów oraz stworzenie międzynarodowej platformy do badania tego zjawiska.

Konferencja została objęta honorowym patronatem przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej Pana Władysława Kosiniaka-Kamysza, Rzecznika Praw Obywatelskich prof. dr hab. Irenę Lipowicz, Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, Jego Magnificencję Rektora Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie prof. zw. dr hab. Michała Śliwę, Marszałka Województwa Małopolskiego, European Association of Schols of Social Work, Polskie Towarzystwo Gerontologiczne oraz Fundację Jolanty Kwaśniewskiej „Porozumienie Bez Barier”. Patronami medialnymi był kanał Polsat News, Dziennik Polski, Głos Seniora, Stowarzyszenie Manko oraz portal krakow.pl.

Uroczystej inauguracji konferencji wraz z powitaniem uczestników dokonał prof. UP dr hab. Norbert G. Pikuła, Dyrektor Instytutu Pracy Socjalnej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Profesor wprowadził w problematykę przemocy wobec osób starszych oraz podkreślił, iż poruszana podczas spotkania tematyka nadużyć wobec osób starszych jest niezwykle ważna ze względu na rozpiętość tego zjawiska oraz dużą liczbę ofiar, z których zdecydowana większość wciąż pozostaje niejawnych. Tym samym istnieje bezwzględna potrzeba wypracowania wspólnej strategii wczesnej diagnozy i skutecznej interwencji w dyskursie praktyków i teoretyków.

Konferencja była podzielona na część oficjalną oraz dwie sesje plenarne zakończone dyskusją, w których wystąpili wybitni naukowcy i praktycy zajmujący się problemem przemocy wobec osób starszych.

W części oficjalnej jako pierwszy wystąpił Minister Pracy i Polityki Społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz, który zwrócił uwagę na konieczność tworzenia bezpiecznego środowiska zamieszkania i życia dla osób starszych poprzez zogniskowane działania rządu, jak również społeczności lokalnej. Minister, podkreślając konieczność wspomagania procesu pomyślnego starzenia się, przypomniał zainicjowane już programy rządowe takie jak „Senior – WIGOR” na lata 2015–2020 czy ASOS promujący aktywność społeczną osób starszych.

Następnie o zabranie głosu został poproszony wiceprzewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN prof. zw. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski, który zaakcentował, że spotkania, które stwarzają możliwość wymiany poglądów, wyników badań oraz doświadczeń praktyków i teoretyków, są cennym narzędziem budowania silnej strategii przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak przemoc wobec osób starszych.

Pani Prezydentowa Jolanta Kwaśniewska, w swoim wystąpieniu nawiązała do profilu działalności swojej Fundacji „Porozumienie bez barier”, w której dbałość o bezpieczeństwo i dobrą jakość życia seniorów zajmuje szczególne miejsce – w specjalnie stworzonym programie zatytułowanym „Oswajanie starości”. Jego misją jest społeczne naświetlanie najważniejszych problemów, z którymi borykają się osoby starsze, a także podejmowanie międzypokoleniowego dialogu celem wymiany wzajemnych doświadczeń.

Przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich, Pani Anna Chabiera, kończąc część oficjalną spotkania, skonstatowała, że istotne znaczenie w procesie przeciwdziałania nadużyciom wobec osób starszych odgrywa obowiązujące obecnie ustawodawstwo, które reguluje kwestie ochrony ofiar i karania sprawców. Ważnym jest również podnoszenie świadomości społecznej na temat metod przeciwdziałania każdym incydentom przemocy poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjnych.

W pierwszej sesji plenarnej, moderowanej przez prof. zw. dr hab. Mirosława J. Szymańskiego oraz dr hab. Joannę M. Łukasik, jako pierwszy wystąpił

prof. zw. dr hab. Mirosław J. Szymański, który zaprezentował ideologię przemocy w świecie zawirowań społecznych.

Następnie prof. dr hab. Małgorzata Halicka oraz prof. dr hab. Jerzy Halicki ukazali problemy kobiet w starszym wieku doznających przemocy ze strony męża/partnera. W swoim wystąpieniu zaprezentowali wyniki prowadzonych badań, które jednoznacznie wskazują, iż istnieje duża potrzeba uwrażliwienia i zmiany społecznej postawy wobec dramatu starszych kobiet, doświadczających wieloletniej przemocy ze strony najbliższych.

W dalszej części sesji wystąpił prof. dr hab. Jacek Pyżalski z referatem na temat agresji elektronicznej wobec osób starszych. Profesor wyjaśnił, że ten rodzaj agresji staje się coraz bardziej popularny ze względu na łatwą dostępność współczesnych technologii komunikacyjnych, takich jak Internet czy telefony komórkowe. Często może przybierać formę oszustw elektronicznych, realizowanych poprzez publikowanie szkodliwych treści o charakterze przemocowym lub pornograficznym. Istotne w profilaktyce tego zjawiska jest podejmowanie działań edukacyjnych w formie szkoleń, kursów czy kampanii społecznych.

Kolejny prelegent – prof. zw. dr hab. Adam A. Zych – przedstawił modelowe rozwiązania przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych, w których wyróżnił cztery istotne obszary oddziaływania, takie jak: edukacja, mass media, państwo oraz prawo. Profesor dodał również, że piątym elementem, niejako scalającym wyróżnione obszary w profilaktyce przemocy, winna być nauka, dzięki której możemy poznawać i badać prawdziwy rozmiar tego zjawiska, a także dokonywać ewaluacji wdrażanych programów prewencyjnych.

Na zakończenie pierwszej sesji Łukasz Salwarowski ze Stowarzyszenia MANKO scharakteryzował misję projektowanej kampanii społecznej „Bezpieczny Senior”.

Drugą sesję plenarną konferencji, moderowaną przez prof. dr hab. Małgorzatę Halicką oraz dr Sławomira Trusza, otworzyły wystąpienia zagranicznych gości: prof. Nella Nyczkało z Ukrainy, prof. Anna Byszewski z Kanady, prof. Darja Zvirsek ze Słowenii oraz dr Tova Band-Winterstein i dr Sara Alon z Izraela. Prelegentki przedstawiły międzynarodowy kontekst zjawiska przemocy wobec osób starszych.

Kolejna prelegentka, Marzena Bartosiewicz z Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, przedstawiła aktualny stan wiedzy na temat przemocy wobec osób starszych. Odsetek osób starszych będących ofiarami przemocy w skali globalnej wynosi około 6% (WHO, 2011), jednakże prawdziwa ich liczba pozostaje wciąż nieokreślona z powodu trudności diagnozowania i niskiej zgłaszalności tego typu incydentów. Dotychczasowe statystyki donoszą, że najczęstszą formą nadużyć wobec seniorów pozostaje przemoc psychiczna, fizyczna, finansowa oraz zaniedbania.

Ostatni referat w drugiej sesji plenarnej konferencji przedstawiła Agnieszka Czapczyńska z Fundacji Nowy Świat Kobiet oraz Renata Durda z Ogólnopol-

skiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia. Wystąpienie było poświęcone prezentacji zainicjonowanych projektów na rzecz przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych, a realizowanych przez organizacje pozarządowe.

Zakończenia i podsumowania konferencji dokonała dr hab. Joanna M. Łukasik, która podkreśliła, że podjęte przez prelegentów tematy i zagadnienia zostaną opublikowane w postaci recenzowanej monografii naukowej oraz w formie praktycznego podręcznika dla pracujących na co dzień z osobami starszymi.